PROEFSTATION VOOR DE AKKER- EN WEIDEBOUW
WAGENINGEN

GESTENCILDE VERSLAGEN
VAN
INTERPROVINCIALE PROEVEN
Nr. 124 (1968)

DE HOOIWINNING OP PRAKTIJKBEDRIJVEN

serie 854

Verslag over 1967

door

P.S. Hak, I.B.V.L.

DOEL EN OPZET

Ten behoeve van de voorlichting en ook voor het onderzoek is een nadere informatie over de veldbewerking en de lengte van de veldperiode op praktijkbedrijven van grote betekenis. Daarom is in de zomer van 1967 in 14 consulentschappen een groot aantal percelen (543) geënquêteerd om vast te stellen welke bewerkingen tussen maaien en inschuren worden verricht en hoe lang het materiaal op het veld ligt. Deze enquête omvatte het hele seizoen van de eerste snede (omstreeks 15 mei tot 15 juli).

In genoemde periode zocht een groot aantal bedrijfsvoorlichters elke week opnieuw in hun gebied een perceel op dat werd gemaaid en waarvan de eigenaar bereid was een eenvoudig enquêteformulier over de werkzaamheden en de weersgesteldheid tijdens de veldperiode van dit perceel bij te houden. De percelen moesten steeds betrekking hebben op een ander bedrijf, zonder hierop ook maar enige selectie toe te passen. Verder diende men de deelnemers zo min mogelijk te begeleiden, omdat het in de eerste plaats ging om het vaststellen van de bestaande werkwijze in de praktijk.

De opzet was om iedere week een gelijk aantal percelen te enquêteren. Hiermede sluit men uit dat in natte perioden heel weinig en in droge perioden heel veel percelen worden geënquêteerd, waardoor men over eerstgenoemde perioden zeer weinig informatie krijgt.

Het uit deze enquête verkregen cijfermateriaal geeft alleen aan hoe men het doet en of men in de praktijk het effect van de bewerkingen optimaliseert. Voor het onderzoek geeft het een indicatie of het zin heeft om te zoeken naar methoden die mogelijkheden bieden om nog kortere veldperioden te verwezenlijken.

Het cijfermateriaal geeft geen antwoord op de vraag waarom men het zo doet. Men krijgt dus geen inzicht in de achtergrond. Dit kan alleen in bedrijfsverband worden bekeken en dat is voor een enquête op grote schaal veel te gecompliceerd.

UITVOERING EN RESULTATEN

Om een karakterisering van het weer te geven over de enquêteperiode zijn de "Maandelijkse overzichten der weersgesteldheid" van het KNMI te De Bilt geraadpleegd. Hieruit kan men concluderen dat het in de periode van 14 mei t/m 3 juni wisselvallig weer was met buien, dus minder geschikt om te hooien.
In de week van 4/6 t/m 10/6 viel er weinig regen maar was het vrij koud. De week van 11/6 t/m 17/6 was het vrij goed hooiweer. In de eerste helft van de week van 18/6 t/m 24/6 was het ook vrij goed hooiweer, maar de tweede helft van de week was wisselvallig met vooral in het zuiden veel regen. De week van 25/6 t/m 1/7 was het de eerste helft wisselvallig met regen en onweer, terwijl het de tweede helft van de week vrij goed hooiweer was. De weken in juli kenmerkten zich door veel zon en weinig neerslag, dus goed hooiweer.

In tabel 1 is een overzicht gegeven van het aantal percelen dat wekelijks werd geënquêteerd in 1967.

Uit deze tabel blijkt dat het aantal geënquêteerde percelen van week tot week zeer uiteenloopt. Vooral de eerste twee weken van juni vertonen een duidelijke top. Verder blijkt dat vooral in het begin, toen het weer nog zeer wisselvallig was, veel percelen zijn geënquêteerd waarvan het materiaal was bestemd voor ventilatie. Bij de verwerking van de gegevens is in verband hiermede geen vergelijking gemaakt tussen wel en niet ventileren.

Uit de weersgegevens en uit tabel 1 volgt verder nog dat dit jaar, door het sterk wisselend aantal percelen dat per week werd geënquêteerd, veel meer informatie werd verkregen bij goed dan bij slecht weer.

In tabel 2 zijn de gegevens over de veldbewerking van de wekelijks geenquêteerde percelen verzameld.
De zeer grote spreiding van het aantal percelen dat wekelijks werd geënquêteerd (zie laatste kolom van tabel 2) maakt het vrijwel onmogelijk om vergelijkingen te maken. Wel kan worden geconcludeerd dat de gemiddelde veldperioden goed overeenstemmen met de aard van het weer zoals hiervoor is aangegeven.

Tabel 1. OVERZICHT VAN HET AANTAL PERCELEN DAT WEKELIJKS WERD GEËNQUÊTEERD PER CONSULENTSCHAP, 1967

RLC nr. (willekeurige nummering	Aantal deelnemende bedrijfsvoorlichters	Totaal aantal geënquêteerde percelen	Verdeling van het aantal percelen over de												
			7/5 t/m 13/5		14/5 t/m 20/5			21/5 t/m 27/5			28/5 t/m 3/6		4/6 t/m 10/6		
			ventilatie	geen ventilatie	gekuild	ventilatie	geen ventilatie	gekuild	ventilatie	geen ventilatie	ventilatie	geen ventilatie	gekuild	ventilatie	geen ventilatie
I	2	20			1	1			1		2	2		1	2
II	7	43				1			4		6	2		4	2
III	8	30							1		3	4		5	7
IV	2	28						3	1		3	1		1	3
V	15	103							5		6	4		7	14
VI	11	47						1			4	3		3	8
VII	5	32								2	1	3			4
VIII	8	34	1			1			1	2	1	4		2	4
IX	12	52									3	3	1	5	9
X	10	43					1		1		8			9	
XI	2	15							1			1		2	1
XII	8	43							1	1	5	2		3	5
XIII	7	33										1			9
XIV	12	31				2			1	1	4	6	1	1	6
	109	554	1		1	5	1	4	17	6	46	36	2	43	74

verschillende weken van de enquêteperiode

11/6 t/m 17/6		18/6 t/m 24/6			25/6 t/m 1/7			2/7 t/m 8/7			9/7 t/m 15/7		16/7 t/m 22/7		23/7 t/m 29/7	
ventilatie	geen ventilatie	gekuild	ventilatie	geen ventilatie	gekuild	ventilatie	geen ventilatie	gekuild	ventilatie	geen ventilatie	ventilatie	geen ventilatie	ventilatie	geen ventilatie	ventilatie	geen ventilatie
2	2					2	2					2				
5	2		2	3	1	1	2	1	4	1	1	1				
3	2		1	2			1			1						
1	3		1	3		2	2			2		2				
11	10		8	9		3	6		1	5	7	4	1	1		1
2	9		1	3			5		1	2		1				
1	3	1		4			6		1	3		3				
1	6		1	2			2		1	2	1	2				
4	7	1	1	10		1	3		1	2		1				
8	1		5	3		2			2	1		1	1			
2	1		2			1	1		1	1	1					
4	8		4	4		5	1									
	6			9			3			3		2				
1	7			1												
45	67	2	26	57	1	17	34	1	12	23	10	19	2	1		1

Tabel 2. Gegevens over de veldbewerking van de wekelijks geënquêteerde percelen

Gemaaid in de week van	Totaal aantal bewerkingen	Gem. aantal dagen tussen maaien en:			Gem. aantal dagen dat regen werd gemeld tijdens de veldperiode	Aantal geënquêteerde percelen per week
		1e keer bewerken	verzamelen	inschuren		
7/5 t/m 13/5	4	0	7	9	4	1
14/5 t/m 20/5	5,8	1,3	8,8	9,5	5,7	6
21/5 t/m 27/5	8,3	0,9	9,8	11,3	4,8	23
28/5 t/m 3/6	6,6	1,6	8,2	9,4	3,4	82
4/6 t/m 10/6	5,9	1,1	7,1	7,8	1,6	117
11/6 t/m 17/6	5,3	0,9	6,1	6,9	1,1	112
18/6 t/m 24/6	6,4	1,2	7,7	8	3,3	83
25/6 t/m 1/7	5,5	1,2	5,7	6,2	1,6	51
2/7 t/m 8/7	5,4	0,9	5,3	6,3	1	35
9/7 t/m 15/7	6,6	0,1	4,1	4,8	0,9	29
16/7 t/m 22/7	6	0	4,7	4,7	1,7	3
23/7 t/m 29/7	5	0	3	3	0	1

In tabel 3 zijn de gemiddelde veldbewerkingen van alle geënquêteerde percelen per consulentschap samengevat.

Uit deze gegevens blijkt dat het materiaal in de praktijk vaak nog langer dan een dag in het zwad ligt voordat men erin gaat werken.
Van de bewerkingen blijkt het schudden (gem. ruim 4 x per perc.) veruit de belangrijkste plaats in te nemen. Vergeleken met de interprovinciale proef serie 78, uitgevoerd op praktijkbedrijven in 1959, '60 en '61, toen gemiddeld ruim 2,5 keer per perceel werd geschud, ziet het ernaar uit dat de praktijk het belang van het schudden meer en meer gaat inzien. Verder blijkt dat men in de praktijk ook al vrij regelmatig het wiersen, tussentijds en/of voor de nacht, toepast.

Tot slot kan men uit deze gegevens concluderen dat er in 1967 vrij intensief in het hooi is gewerkt, nl. gemiddeld ruim één bewerking per droge dag, per perceel.

Tabel 3. DE GEMIDDELDE VELDBEWERKING VAN ALLE GEËNQUÊTEERDE PERCELEN PER CONSULENTSCHAP

RLC nr. (willekeurige nummering	Aantal percelen	Aantal bewerkingen				Totaal aantal bewerkingen	Aantal bewerkingsdagen per perceel	Aantal dagen tussen maaien en:			Gem. aantal dagen dat regen werd gemeld tijdens de veldperiode
		schudden	keren	wiersen	opperen of ruiteren			1e keer bewerken	verzamelen	inschuren	
I	19	3,5	0,1	2,3	-	5,9	3,3	2,3	7,3	8,2	2,2
II	41	3,6	0,3	2,1	0,3	6,3	3,8	2,4	7,3	3,9	2,7
III	30	4,2	0,2	1,6	0,3	6,3	4,5	1,5	7,2	8,2	1,7
IV	25	4,5	-	2,-	0,3	6,8	4,3	0,9	7,2	7,5	3,5
V	103	4,7	0,1	1,2	0,2	6,2	4,3	0,6	5,9	6,3	1,8
VI	46	3,7	0,4	1,2	0,2	5,5	4,3	0,7	6,3	7,-	1,8
VII	31	5,4	0,3	1,4	0,3	7,4	4,6	0,3	6,-	6,4	1,7
VIII	34	3,7	0,2	1,-	0,1	5,-	4,1	0,7	6,9	7,1	1.7
IX	50	4,1	0,2	0,9	0,4	5,6	4,1	0,9	6,1	7,1	1,9
X	43	4,1	0,5	0,9	0,2	5,7	4,3	1,1	6,7	7,4	1,8
XI	15	4,3	-	1,3	0,5	6,1	3,9	2,-	7,-	9,5	2,-
XII	43	2,7	0,6	1,-	0,1	4,4	3,3	2,2	7,-	7,3	2,3
XIII	33	4,3	0,5	1,3	0,3	6,4	4,6	0,7	6,9	10,2	2,6
XIV	30	5,8	0,2	1,7	0,2	7,9	5,8	0,6	7,5	9,9	4,-

Figuur 1. Lengte veldperiode in dagen. Serie 854. Aantal percelen 543. Jaar 1967

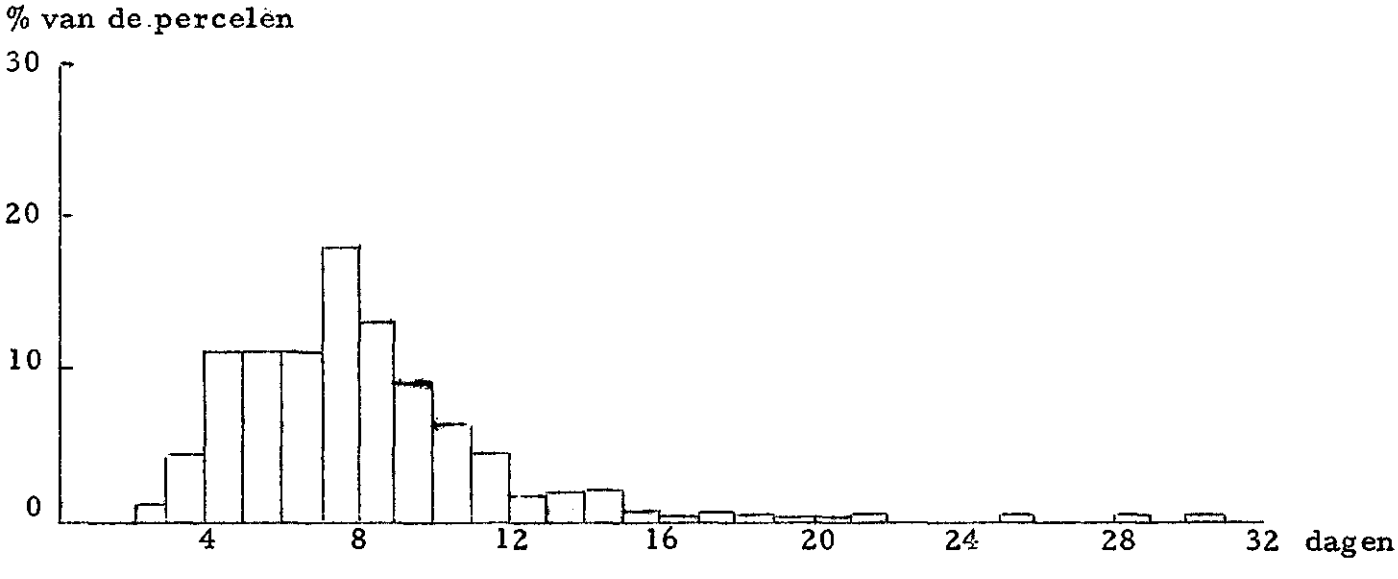

De gemiddelde lengte van de periode tussen maaien en verzamelen varieerde van 6 tot 7,5 dagen. Het gemiddeld aantal dagen tussen maaien en inschuren, vertoonde een grotere spreiding, nl. van ca. 6,5 tot ruim 10 dagen. Deze wordt veroorzaakt door het meer of minder opperen en ruiteren in de diverse gebieden. In tabel 3 zijn uitsluitend gemiddelde veldperioden gegeven. Om een inzicht te geven in de spreiding is in figuur 1 tot slot nog de procentuele verdeling over de lengte van de veldperiode weergegeven. Opvallend is de zeer grote spreiding nl. van 2 tot 30 dagen.

S 8843 H/LV
400 ex. 10-4-1968